

[Bertel Dahlgaard.]

Uppsalaøkonom professor Palander efter anmodning fra det svenske finansdepartement har udarbejdet en meget udførlig betænkning, hvis titel er: Indeksreguleringer på lånemarkedet.

Professoren siger heri, at når man på dette område står uden grundige undersøgelser og analyser, har man grund til at formode, at det skyldes, at det her drejer sig om et område af samfundslivet, der i særlig grad er omgivet af en række tabuforestillinger, og at det måske også står i forbindelse med, at kreditinstitutionerne i så høj grad er behersket af en udpræget konservatisme, som skaber en stærk modstand mod, at man alvorligt undersøger de med de ændrede samfundsforhold opståede behov for nye kreditformer. Det er selvfølgelig ikke muligt her at gengive professor Palanders dybtgående analyse af problemet i enkeltheder, men sammenligner man denne svenske udredning med den danske betænkning om værdifaste obligationer, må jeg anbefale folketingets medlemmer at fordybe sig i den svenske udredning.

Det er rigtigt, som den højtærede finansminister sagde, at den danske betænkning ikke er omtalt i bemærkningerne til dette lovforslag; jeg omtalte den imidlertid i min fremsættelsestale. I øvrigt skal jeg anføre, at professor Palander går ud fra, at de værdifaste lån, som han kalder reallån, i hvert fald til en begyndelse må begrænses til det lange lånemarked.

Med hensyn til den indvirkning, værdifaste obligationer kan tænkes at få på kapitalmarkedets kurs- og renteutvikling, synes professoren ikke at have betænkeligheder ved, at lånemarkedet bliver genstand for en tredeling: markedet for korte lån, markedet for almindelige lån og markedet for reallån. Professoren tilføjer, at det er muligt, at et statsligt initiativ i form af et statslån med indeksklausul er nødvendigt for at overvinde markedets vanskeligheder ved at tilpasse sig de nye kreditformer.

Der har været fremført den indvending mod udstedelsen af værdifaste obligationer, at de kunne tænkes at mindske interessen for at bekæmpe inflationen. Professor Palander tager bestemt afstand herfra. Han gør tværtimod opmærksom på, at følgen ville blive, at staten og flere af de befolk-

nings- og erhvervsgrupper, som nu kan have økonomisk interesse i inflation, fremtidig måtte ventes at få større interesse i at støtte en på en konstant pengeværdi indrettet økonomisk politik.

Professor Ohlin kalder den opfattelse, at værdifaste obligationer mindsker interessen i at bekæmpe inflationen, den rene tankeforvirring. Udstedelse af værdifaste obligationer gør låntagerne mere interesseret i at bekæmpe inflationen, og det er låntagerne, der har den største indflydelse på pengepolitikken, siger professor Ohlin.

Når jeg herefter vender mig til det foreliggende lovforslag og de bemærkninger, den højtærede minister har fremsat, skal jeg gerne understrege, hvad jeg sagde ved lovforslagets fremsættelse: forslaget må ses som en forsøgslovgivning, der kan afgive grundlag for nyttige erfaringer med henblik på en mulig anvendelse af denne låneform på det private lånemarked. Man vil få erfaring for, hvorledes værdifaste obligationer modtages inden for et bredt udsnit af mindre kapitalstærke långivere. Når der er valgt en form, som gør disse obligationer uomsættelige, er det for ikke at løbe nogen risiko for en uønsket indflydelse på det almindelige lånemarked. Vi bevæger os her endnu på et område, som ikke på forhånd lader sig sikkert bedømme; jeg skylder imidlertid her at sige, at professor Palander ikke ønsker en sådan forsigtighed. Ud fra sine forudsætninger mener han i virkeligheden, at forsøg med udstedelse af værdifaste statslån bør ske på grundlag af fri omsættelighed.

Jeg må altså pointere, at det, der er det foreløbige mål med dette lovforslag, er at give en kreds af mindre låntagere adgang til at vælge mellem den gældende forrentning af almindelige obligationer og en normal rentehøjde, men med sikkerhed for hovedstolens værdifasthed. Hertil føjer sig den betragtning, at adgangen til at sikre sig mod en forringelse af sparepenges værdi utvivlsomt må virke stimulerende på opsparingen og derfor vil være et naturligt led i de bestræbelser for at øge opsparingen, som der her i folketinget er givet så stærk tilslutning til fra næsten alle sider.

Med henblik på dette sidste punkt var det måske rigtigt at gøre opmærksom på,